

## รายงานการวิจัย กระบวนการใช้และกำจัดยาเคมีบำบัดของบุคลากร สาธารณสุขในประเทศไทย

พัสมนต์ คุ้มทวีพร\*      พรศรี ศรีธัญญาพร\*\*  
ถนอมขวัญ ทวีบุรณ\*      ศศิธร วรรณพงษ์\*\*  
อุบล มณีกุล\*\*\*      ประดิษฐา สิ้นสว่าง\*\*\*\*

Khumtaveeporn, P, and others.

The process of chemotherapy usage and discard of the health team in Thailand

TJN.1998, 47(3) :185-195

Keywords : Chemotherapy, Precaution

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจกระบวนการใช้และกำจัดยาเคมีบำบัดของบุคลากรสาธารณสุขในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับยาเคมีบำบัดจาก 12 โรงพยาบาล ได้แก่ แพทย์ เภสัชกร พยาบาล พยาบาลเทคนิค ผู้ช่วยพยาบาล และคนงาน จำนวน 1,500 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) การรับส่งและจัดเก็บยาเคมีบำบัด : กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 71.3-80.5 รับ-ส่งและจัดเก็บยาเคมีบำบัดแยกจากยาประเภทอื่น และร้อยละ 62.3 สวมถุงมือขณะรับ-ส่งและจัดเก็บยาเคมีบำบัด 2) การผสมยาเคมีบำบัด : กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10.7 ผสมยาในตู้ผสมยาที่มีเครื่องดูดผ่านเครื่อง

กรองอากาศ กลุ่มตัวอย่างสวมหมวกคลุมผม แวนตาป้องกัน หน้ากาก เสื้อคลุม และถุงมือ ขณะผสมยาเคมีบำบัด คิดเป็นร้อยละ 40.9, 45.0, 63.3, 54.8 และ 95.1 ตามลำดับ 3) การบริหารยาเคมีบำบัดผู้ป่วย : กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 57.1 ใช้ double syringe technique ในการบริหารยาผู้ป่วย 4) การกำจัดยาเคมีบำบัดและอุปกรณ์ปนเปื้อนยา : กลุ่มตัวอย่างสวมหมวกคลุมผม แวนตาป้องกัน หน้ากาก เสื้อคลุม และถุงมือ คิดเป็นร้อยละ 23.0, 21.3, 33.6, 28.6 และ 91.6 ตามลำดับ 5) การกำจัดและทำความสะอาดเครื่องใช้ที่ปนเปื้อนสารคัดหลั่งของผู้ป่วยที่ได้รับยาเคมีบำบัด : กลุ่มตัวอย่างสวมหมวกคลุมผม แวนตาป้องกัน หน้ากาก เสื้อคลุม และถุงมือ คิดเป็นร้อยละ 27.0, 16.6, 27.8, 27.1 และ 75.3 ตามลำดับ

ทุนอุดหนุนการวิจัยมหาวิทยาลัยมหิดล ประเภท ข (เงินงบประมาณแผ่นดิน) ประจำปี 2540

\* ภาควิชาการพยาบาลรากฐาน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

\*\* ภาควิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

\*\*\* กองการประกอบโรคศิลปะ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

\*\*\*\* งานการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

## Abstract

The purpose of this study was to survey the process of chemotherapy usage and discard of the health team in Thailand. The samples were 1,500 health team who worked in chemotherapy unit in 12 hospitals. They were doctors, pharmacists, nurses, technical nurses, practical nurses, and workers. The data were collected by questionnaires. The results were as follows 1) The receiving, sending and storing : 71.3-80.3% of the subjects received the antineoplastic agents in the special packing and stored the antineoplastic agents on the separated drug shelf. 62.3% of the subjects worn gloves during handling the antineoplastic agents. 2) The preparation : 10.7% of the subjects prepared the antineoplastic agents in laminar airflow containment hood. The samples prevented antineoplastic agents in the process by using hair caps, eye glasses, masks, gowns, and gloves were 40.9%, 45.0%, 63.3%, 54.8, and 95.1% respectively. 3) The administration : 57.1% of the subjects administered antineoplastic agents and by using double syringe technique. 4) The discard of antineoplastic agents and drug contaminated agents : The subjects prevented antineoplastic agents in the process by using hair caps, eye glasses, masks, gowns, and gloves were 23.0%, 21.3%, 33.6%, 28.6%, and 91.6% respectively. 5) The discard and cleaning of secretion contaminated things : The samples prevented antineoplastic agents in the process by using hair caps, eye glasses, masks, gowns, and gloves were 27.0%, 16.1%, 27.8%, 27.1%, and 75.3% respectively.